

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.436/2022/6.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: dr. Kelemen Anita ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes: alperes, alperes címe

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 65.P.21.385/2019/63.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 112.000 (száztizenkétezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes rendszeresen vesz igénybe személytaxi-szolgáltatást. Az alperes által üzemeltetett cég1 személyszállító szolgáltató gépjármű vezetői szolgáltatásait is igényelte 2017 tavaszán, megrendeléseit e-mail útján adta le. A 2017 márciusában és áprilisában leadott megrendeléseit teljesítésével nem volt elégedett, emiatt az alperes diszpécser szolgálatánál e-mailben több bejelentést tett, főként a fuvar késve érkezésére, elmaradására, illetve egy ízben arra panaszkodott, hogy az utastérben hátul kellett ülnie. A megrendeléseit felperes korábbi neve néven, a e-mail cím1 e-mail címről adta le.

[2] A reklamációra személy2, az alperes akkori ügyvezetője válaszolt. A felperest arról tájékoztatta, hogy a gépkocsivezetők az elmúlt időszak tapasztalatai alapján különböző indokokkal ugyan, de nem hajlandók a felperes megrendeléseire jelentkezni. Jellemzően szennyezett ruházatra és a feléjük támasztott elvárásokra hivatkoznak. A cég1 Kft. diszpécshatszolgálat a felperes megrendeléseit értékesíteni nem tudja. A személygépkocsival díj ellenében végzett közúti személyszállításról szóló 176/2015. (VII. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 20. § (3) bekezdés c) pontjára hivatkozással a felperest arra kérte, hogy a társasághoz a jövőben ne adjon le megrendelést. A felperest arról is tájékoztatta, hogy 2017. május 11-ével a felperes rendszerükben lévő összes előrendelését törölte.

[3] A felperes 2017. május 15-én a Fővárosi Törvényszéken előterjesztett keresetében kérte az alperes jognyilatkozata érvénytelenségének megállapítását. Arra hivatkozott, hogy a jognyilatkozat alapjául az alperes jogszabályi hivatkozást nem hívott fel, a jognyilatkozat a Kormányrendelet 20. § (3) bekezdésébe ütközik, megítélése szerint nem a jogosulttól származik, mert a jogszabály szerint a személytaxi-szolgáltatást nyújtók

tagadhatják meg a személyszállítást és nem az alperes. Kifogásolta azt is, hogy az alperes a megtagadás megalapozottságát nem támasztotta alá, a szolgáltatást az elvárható szállítási állapotban, az öltözködési, higiéniai normáknak megfelelően vette igénybe.

[4] A felperes pontosított keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. §-ra hivatkozással annak megállapítását kérte, hogy a cég1 Kft. I. rendű, személy2 II. rendű és személy3 III. rendű alperesek megsértették a becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

[5] Az elsőfokú bíróság – a felperes eljárási kifogása alapján – folytatott eljárásában a 2019. január 9-én kelt 65.P.23.102/2018/8. számú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdés j) pontjára utalással.

[6] A Fővárosi Ítéltábla a 2019. május 20-án kelt 1.Pkf.25.378/2019/2. számú végzésével az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[7] A felperes jelen eljárásban előterjesztett pontosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes fuvarközvetítést megtagadó nyilatkozata érvénytelen, ezen belül semmis. Érvéle szerint az alperes, mint önálló diszpécser-szolgáltatást nyújtó vállalkozás a személytaxi-szolgáltatás igénybevételét célzó ügyféli megrendelések továbbítására köteles a Kormányrendelet 20. § (1) bekezdése alapján franchise-partnerei, a szolgáltatást nevében nyújtó vállalkozások, egyéni vállalkozók részére. Állítása szerint az alperes nem volt jogosult a taxisok képviseletében nyilatkozattételre.

[8] Kérte annak megállapítását, hogy a 2017. május 11-én tett nyilatkozatával az alperes megsértette a becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Előadása szerint az alperes a panaszai alapján alapos ok nélkül, a személytaxi-szolgáltatást igénybe vevő más utasokhoz képest hátrányosabb helyzetbe hozta azzal, hogy előrendeléseit továbbiakban való felvételét és közvetítését megtagadta és korábbi előrendeléseit törölte. Kérte eltiltását a további jogsértéstől, a jogszerű állapot helyreállítására, továbbá 1.500.000 forint sérelemdíj és 675 forint vagyoni kár megfizetésére, valamint elégtétel adására kötelezését. A jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetét a Ptk. 6:95. §-ára, a 6:88. §-ára és a 6:89. §-ára, a hátrányos megkülönböztetés megállapítása iránti kérelmét a Ptk. 2:43. § c) pontjára és az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 9-10. §-ára alapította. Vagyoni kárát abban jelölte meg, hogy 675 forintba került az utaskártyájának visszaküldése az alperes részére.

[9] Az alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő. Erre figyelemmel a felperes bírósági meghagyás kibocsátását kérte.

[10] Az elsőfokú bíróság a jogvitát ítélettel döntötte el. Érdemi határozatában megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes becsületét azzal, hogy 2017. május 11-én kelt levelében megalapozatlanul állította a felperesről, hogy szennyezett ruházattal veszi igénybe az alperes által kiközvetített személyszállítási vállalkozások szolgáltatásait, illetve túlzott elvárásokat támaszt a kollégák felé. Az alperest a felperes javára 100.000 forint sérelemdíj, továbbá az állam javára 36.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a további 54.000 forint illetéket az állam viseli. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[11] Ítéletének indokolásában az alkalmazott jogszabályok körében idézte a Ptk. 2:42. §-ában, a 2:45. § (1) és (2) bekezdésében, a 2:52. §-ában, a Pp. 164. § (1) bekezdésében, a 206. § (1) és (3) bekezdésében, a Kormányrendelet 16. § (1)-(3) bekezdésében, a 20. § (1)-

(3) bekezdésében, a 21. § (1)-(2) bekezdésében, az Ebktv. 7-8. §-ában, a 19. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakat.

[12] Megállapította, hogy a felperes által előterjesztett keresetek közül a becsület és jóhírnév megsértésére alapított igény elbírálása a Fővárosi Törvényszék hatáskörébe tartozik, a jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset elbírálására ugyanakkor nincs hatásköre. A kereseteket mégis együttesen bírálta el a perben, mivel egy nyilatkozat tartalmazta mind a szolgáltatásnyújtás megtagadását, mind a felperes által becsületsértésként sérelmezett kijelentést.

[13] Az elsőfokú bíróság – utalva a Fővárosi Ítéltábla 1.Pkf.25.378/2019/2. számú végzése 3. oldalának [1] bekezdésében írtakra – arra tekintettel, hogy a felperes nem tárta fel az alperes magatartásának a felperes társadalmi megítélését befolyásoló hatását, lényegében a sérelemdíjat megalapozó jogilag releváns tényeket – az alperes mulasztása ellenére nem bocsátott ki bírósági meghagyást, érdemben bírálta el a felperes általa hiányosnak tekintett kereseti kérelmét. Hivatalból vizsgálta a Pp. 123. § szerinti feltételek fennállását, ezen belül elsőként azt, hogy a felperesnek fűződik-e jogi érdeke megállapítási keresethez.

[14] A jognyilatkozat érvénytelensége tárgyában előterjesztett kereseti kérelem körében a bíróság a Kormányrendelet 16., 20. és 21. §-át értelmezte. Következtetése szerint az alperes diszpécsterszolgáltató nem kötelezhető szolgáltatásnyújtásra, illetve a felperest ért jogsérelem védendő jogi érdek hiányában nem állapítható meg. A felperes nincs elzárva attól, hogy a szolgáltatást nem előjegyzés útján, hanem személyes megjelenéssel, a szolgáltatást nyújtók, a személyszállító fuvarosok közvetlen megbízásával igénybe vegye, vagy akár másik szolgáltatótól kérje a szolgáltatást. Mindezekre tekintettel az érvénytelenség megállapítására irányuló keresetet elutasította. Rámutatott arra, hogy a felperes ezt az igényt alappal nem érvényesítheti bírói úton, és nem kérheti az alperesnek a sértő jognyilatkozattal előállt helyzet orvoslásaként a szolgáltatásnyújtásra kötelezését. Nem találta alaposnak a felperes vagyoni kártérítési igényét sem, megjegyezve azt, hogy az igény a szükséges előadások hiányában érdemben nem volt elbírálni.

[15] A becsületsértő állításra, valamint a hátrányos megkülönböztetés megtörténének megállapítására irányuló kérelem vonatkozásában részben marasztalta az alperest, mivel az alperes nem bizonyította, hogy a felperes a szolgáltatást szennyezett ruházatban kívánta igénybe venni, illetve a kollégák felé támasztott elvárásai túlzóak voltak. A keresetlevél mellékleteként csatolt levelezés alátámasztotta, hogy a felperes késések, nem teljesült szolgáltatásnyújtás miatt élt panasszal, ami nem tekinthető túlzott elvárásnak, az az utazásból való kizárását nem alapozza meg. Az alperes a perben azt sem támasztotta alá, hogy a Kormányrendelet 20. § (3) bekezdés c) pontjában foglaltak alkalmazását megalapozó körülmények fennálltak. Mindezek alapján azt állapította meg, hogy az alperes a képviselőjében eljáró ügyvezető levelében foglaltakkal megsértette a felperes becsületét mind a szennyezett ruházatra, mind a túlzott elvárásokra vonatkozó kijelentéssel azért, mert érdemben nem vitatta alperes a sérelmezett kijelentéseinek becsületsértő jellegét.

[16] Megítélése szerint ugyanakkor a felperes nem bizonyította a hátrányos megkülönböztetést, azt, hogy az alperes valamely tulajdonsága okán zárta volna ki őt jogsértő módon a szolgáltatásból. Hangsúlyozta, hogy az Ebktv. 8. §-ában meghatározott tulajdonságok, illetve az őt ért hátrány bizonyítása az Ebktv. 19. §-a értelmében a felperes jogi érdeke, a felperes azonban nem adta elő, ebből következően nem is bizonyította, hogy milyen tulajdonsága miatt érte őt hátrányos megkülönböztetés.

[17] A sérelemdíjról a Pp. 206. § (3) bekezdése szerint elvégzett mérlegeléssel döntött. Annak mértékét 100.000 forintban állapította meg arra figyelemmel, hogy az alperes leveléről csak a felperes értesült, más személy előtt nem vált ilyen módon megőrzéssé, egyéb hátrányt többszöri felhívás ellenére sem igazolt, illetve nem is állított. Hangsúlyozta,

hogy a felperesnek az alperes érdemi védekezésének hiányában is elő kell adnia és bizonyítania kell a kérelmét megalapozó tényeket, erre azonban a perbeli esetben nem került sor. Az eltelt időre és a jogviszony természetére figyelemmel mellőzte az alperes sajnálkozás kifejezésére kötelezését, hangsúlyozva, hogy a felperest a sérelemdíj megfelelően kompenzálja, nincs elzárva továbbá attól, hogy a szolgáltatást az alperesnél megfelelő ruházatban igénybe vegye.

[18] Az eljárás elhúzódását azzal küszöbölte ki, hogy ítélettel döntött a kereset tárgyában. A felperes több ízben előterjesztett költségmentességi kérelme, számos – mind az eljáró ügyintézővel, mind az ügye elintézésére kijelölt bíróval, bírósággal szemben előterjesztett – kizárási kérelme miatt is húzódott el a peres eljárás. A 2021. november 30-i tárgyalásra előterjesztett „kizárási bejelentés megfontolása” elnevezésű kérelmet nem értelmezte újabb kizárási kérelemként, így érdemben lezárta a pert.

[19] A felperes költségmentességére tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdése és a költségmentesség bírósági eljárásban alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján azt állapította meg, hogy az állam viseli a 1,5 millió forintos sérelemdíj alapján számítandó 6%-os mértékű illeték és a megítélt jogsértés megállapítása okán alperes által fizetendő illeték különbözetét; a 600.000 forintos megállapítási perérték utáni 36.000 forint eljárási illeték megfizetésére pedig az alperest kötelezte.

[20] A felperes által a Pp. 16. § (4) bekezdés alapján, a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott ok fennállására hivatkozva a Fővárosi Törvényszékkel, a Fővárosi Ítéletábrával, az elsőfokon eljáró bíróval, a költségmentességi kérelme elbírálásában részt vevő ügyintézővel szemben előterjesztett kizárás iránti kérelmeket a Kúria a Pkk.I.24.645/2021/2., a Fővárosi Ítéletábra az 1.Pkf.26.113/2019/2., továbbá a Fővárosi Törvényszék a 35.Pk.21.934/2019/2. és 63.Pk.22.631/2020/2. számú végzéseivel elbírálta, a kizárási indítvány minden esetben alaptalanak bizonyult.

[21] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a Pp. 254. § (4) bekezdése alapján más, azonos hatáskörű – a Budapest Környéki, Debreceni, Szegedi, Győri és a Miskolci Törvényszékeken, illetve a Fővárosi és a Szegedi Ítéletábra illetékességi területén működő törvényszékeken kívüli – bíróság kijelölését és új eljárás lefolytatásának és újabb határozat hozatalának elrendelését kérte. A hatályon kívül helyező végzésben kérte az újonnan eljáró bíróság kötelezését a bírósági meghagyás kibocsátására.

[22] Másodlagos fellebbezési kérelme az ítélet részben megváltoztatását célozta. Ennek körében jogorvoslati kérelme arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéletábra bocsásson ki bírósági meghagyást, amellyel az alperest a kereset szerint teljeskörűen marasztalja. Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, továbbá arra kötelezését, hogy a jogszerű állapot helyreállítása érdekében korábbi megrendeléseit teljesítse, előrendeléseit vegye fel és azok közvetítésére az elvárható intézkedéseket a vonatkozó jogszabályokban meghatározott módon tegye meg. Kérte az alperes 1.500.000 forint sérelemdíj és 675 forint szerződésen kívül okozott kár miatti vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését, továbbá perköltségben marasztalását.

[23] Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével együtt vizsgálja felül – a Pp. 18. § (3) bekezdésére is figyelemmel – a Kúria nevében hozott Pkk.I.24.645/2021/2. (Fővárosi Ítéletábra kizárása tárgyában), a Fővárosi Ítéletábra nevében hozott 1.Pkf.26.113/2019/2. számú (Fővárosi Törvényszék kizárása tárgyában), illetve a Fővárosi Törvényszék nevében hozott 35.Pk.21.934/2019/2. és 63.Pk.22.631/2020/2. számú (eljáró bíró és bírósági ügyintéző kizárása tárgyában hozott) végzéseket és azokat helyezze hatályon kívül, mivel a megjelölt határozatok nyilvánvalóan alaptalanok.

[24] Előadása szerint az elsőfokú bíróság a perből kizárt fórumként járt el. Megsértette az eljárási szabályokat, amikor a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság korábbi, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzést hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és az ügy érdemi tárgyalására utasító végzésében foglalt, a megismételt eljárásra nézve kötelező iránymutatása ellenére hiányosként kezelte, illetve a Pp. szabályaiba ütköző módon a bírósági meghagyás kibocsátását megtagadta és az ügy érdemében határozott.

[25] Az elsőfokú bíróság az érdemi határozat meghozatalához a tényállást kellő mértékben nem tisztázta, alapos ok nélkül az érdemi elbírálás rendje szerinti (téves) eljárása során e kötelezettségét vétkesen megszegte. Az ítélete a keresetet elutasító részében megalapozatlan.

[26] A Fővárosi Törvényszékkel szemben előterjesztett kizárási indítványát elfogultan és nyilvánvalóan alaptalanul utasították el. Az elsőfokú bíróság nevében eljáró bíró és a mellette működő ügyintéző kizárása iránti indítvány elbírálásában szintén kizárt bírók vettek részt. Az elsőfokú bíróság és az ügyet intéző bíró kizártságára tekintettel a Pp. 252. § (1) bekezdésében meghatározott abszolút hatályon kívül helyezési ok áll fenn.

[27] Hivatkozott arra, hogy a Pp. 136. §-ának (2) bekezdése alapján a bíróságnak figyelemmel kellett volna lennie a Legfelsőbb Bíróság PK 172. kollégiumi állásfoglalása felülvizsgálatáról szóló 2/2009. Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: 2/2009. PJE) 1. a) pontjában foglaltakra. A kötelező értelmezési szabály szerint a bírósági meghagyás kibocsátása a fél kérelmére a bíróság számára kötelező, azt csak akkor tagadhatja meg, ha az eljárás megszüntetésének lenne helye. Ez alól csak a törvényben kifejezetten meghatározott pertípusok jelentenek kivételt.

[28] Az elsőfokú bíróság a kereset olyan hiányosságaira hivatkozott, amelyek a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglaltakra tekintettel nem álltak fenn és az eljárás megszüntetésének sem volt helye. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a Pp. 136. §-ának (2) bekezdése, 136/B. § (3) bekezdése, 163. §-ának (2) bekezdése, továbbá a 2/2009. PJE 1. a) pontja megsértésével járt el, amikor kérelmére bírósági meghagyást nem bocsátott ki. A bíróság ilyen esetben nem végezhet anyagi jogi pervezetést, nem mérlegelhet, kötve van a kereseti kérelemhez. Így a sérelemdíj mérséklésére, az egyes szankciók alkalmazásának mellőzésére, az anyagi jogi helytállóságra vonatkozó vizsgálatra nincs lehetőség.

[29] A bíróság az ügyet mégis érdemben tárgyalta, emiatt köteles lett volna – a felek kérelmei és indítványai szabta keretek közt – a tényállás feltárására, az ehhez szükséges bizonyítás lefolytatására.

[30] Ehhez képest a sérelemdíj mértéke, a személyiségvédelem objektív szankcióinak alkalmazása, a hátrányos megkülönböztetés fennállása körében az általa indítványozott és részben fenntartott bizonyítási indítványokat túlnyomórészt alapos ok nélkül nem fogadta be. Bár az alperest kötelezte arra, hogy a jognyilatkozatában tett tényállításai valóságát igazolja, ennek elmaradása következményét csak részben vonta le helyesen.

[31] Előadta, hogy 2017. február 13-án több panaszát közös megegyezéssel, az alperes által a részére a kártérítési igénnyel érintett taxikártyán egyszeri jóváírás kibocsátásával rendezték, későbbi panaszai jó részét pedig az alperes elismerte. Utóbb mégis a felperes túlzott elvárásaira hivatkozással zárta ki az előrendelés lehetőségéből.

[32] Hivatkozása szerint az alperes a panaszai, mint az Ebktv. 7. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 8. § j) pontja szerinti egyéb véleménye alapján különböztette meg hátrányosan más – esetlegesen panaszt is tevő – utasaihoz képest, anélkül, hogy azt észszerű indokkal kimentette volna. E védett tulajdonsága alapján alkalmazott rá nézve indokolatlanul

hátrányos intézkedést az előrendelési lehetőségéből való kizárással, amely az Ebktv. 9. §-a szerinti közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül.

[33] Az alperes jognyilatkozata folytán a részére kibocsátott ügyfélkártya funkcióját veszítette, ezért köteles volt azt az alperes részére visszajuttatni. A felek elszámolási kötelezettsége a hatályos jogszabályokból közvetlenül következik. A kártérítés mértéke a kereset mellékletét képező dokumentumokkal és a postai díjszabás, mint közérdekből nyilvános adat alapján igazolt, így a kártérítés minden konjunktív feltétele fennáll.

[34] Kiemelte, hogy a szennyezett ruházatban való utazás és az elvárások mértékének igazolására indokoltnak tartotta volna az indítványozott tanúbizonyítás felvételét, az elsőfokú bíróság azonban nem is indokolta meg, hogy azt miért nem találta szükségesnek.

[35] A sérelemdíj mértékének és a személyiségvédelmi jogkövetkezmények alkalmazása során mérlegelendő körülmények alapjául szolgáló körülményekről a 2021. november 23-án a bíróságra érkezett beadványában tett teljes körű előadást. Az alperes intézkedéséről más is értesült, mivel rendszeresen és egyes hozzátartozóival együttesen is igénybe vette az alperes által nyújtott szolgáltatásokat.

[36] Álláspontja szerint az időmúlás súlyosbítja az alperes jogsértését, így az alperest súlyosabb személyiségvédelmi szankcióval kellett volna sújtani, amely körülmény a bocsánatkérésre kötelezés szükségességét támasztja alá.

[37] Az alperestől független körülmény, hogy más személytaxi-szolgáltatást nyújtó vállalkozás szolgáltatását is igénybe veheti. Az alperes nem csak az előrendelés lehetőségétől, hanem valamennyi szolgáltatás igénybevételétől elzárt, ezért a jogsértéstől eltiltás, illetve a jogszerű állapot helyreállítására kötelezés indokolt lett volna.

[38] Azzal érvelt, hogy a támadott jognyilatkozat semmiségének, illetve érvénytelenségének megállapításához fűződő jogos érdeke fennállt, mert nincs jogi lehetősége a teljesítés kikényszerítésére. E kereseti kérelemről az elsőfokú bíróság nem foglalt állást.

[39] A felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság eljárási cselekményei miatt az egyszerű megítélésű jogvita 4,5 évig húzódott el, amely pertartam az észszerű időn belüli befejezés objektív felső határát is jelentősen, közel 1-1,5 évvel túllépte. A polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény 2. § (1) és (3)-(5) bekezdéseiben, illetve 3. § (1)-(2) és (4) bekezdéseiben, továbbá 6. § (2) bekezdésének a) pontjában foglaltakra hivatkozva részletezte azokat az eljárási hiányosságokat, amelyek álláspontja szerint az eljárás elhúzódásához vezettek.

[40] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[41] A fellebbezés alaptalan.

[42] A Fővárosi Ítéltábla – a felperes kizárási kérelmeit elbíráló ítéltáblai és törvényszéki végzések felülvizsgálata és hatályon kívül helyezése iránti kérelemre tekintettel – előrebocsátja, hogy a Pp. 18. § (4) bekezdése értelmében a kizárást kimondó határozat ellen fellebbezésnek nincs helye, a kizárás megtagadása miatt pedig csak abban a fellebbezésben lehet panaszt tenni, amely az ügy érdemében hozott határozat ellen irányul.

[43] A Pp. 254. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével együtt a per folyamán hozott egyéb határozatokat is felülbírálja, kivéve azokat, amelyek ellen fellebbezésnek egyáltalán nincs helye, vagy amelyek külön fellebbezéssel támadhatók meg. Ilyen végzés felülbírlata esetén a másodfokú bíróság külön alakszerű határozatot nem hoz, az adott végzést nem helyezi hatályon kívül, álláspontját az ügyet befejező döntésben juttatja érvényre. Ha a felülbírlat során azt észleli a másodfokú bíróság, hogy a kizárás kérdésében tett panasz alapos, az elsőfokú ítéletet a Pp. 252. § (1) bekezdése

alapján teljes egészében hatályon kívül kell helyeznie, tekintettel arra, hogy súlyos eljárási szabálysértésnek minősül, amennyiben az eljárásban kizárt bíró vett részt.

[44] A jelen esetben a felperes által a Pp. 16. § (4) bekezdés alapján, a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott ok fennállására hivatkozva a Fővárosi Törvényszékkel, a Fővárosi Ítéltáblával, az elsőfokon eljáró bíróval, a költségmentességi kérelme elbírálásában részt vevő ügyintézővel szemben előterjesztett kizárás iránti kérelmeket a Kúria a Pkk.I.24.645/2021/2., a Fővárosi Ítéltábla az 1.Pkf.26.113/2019/2., továbbá a Fővárosi Törvényszék a 35.Pk.21.934/2019/2. és 63.Pk.22.631/2020/2. számú végzéseivel elbírálta.

[45] A kizárás tárgyában eljáró bíróságok határozataikban kifejezésre juttatták, hogy a fél szubjektív vélekedése kizárási oknak nem tekinthető, a kizárási kérelem megalapozottságához a kérelmezőnek olyan tényekre kell hivatkoznia, melyek alapján az elfogultság objektíve megállapítható. Az utóbbi eset azonban csak akkor állapítható meg, ha a fél olyan tény, körülményt jelöl meg, amelyből objektíven arra lehet következtetni, hogy az ügyben eljáró bírótól elfogulatlan döntés nem várható. Mivel a Fővárosi Törvényszék, a Fővárosi Ítéltábla bírói, illetve az adott ügyben eljáró bíró úgy nyilatkoztak, hogy nem elfogultak, ezzel ellentétes – releváns – körülmény hiányában nem vonható okszerű következtetés arra nézve, hogy a bírák ne lennének képesek az ügyet tárgyilagosan megítélni.

[46] A Kúria határozatában azt is hangsúlyozta, hogy a felperes kizárás iránti kérelme részben a korábbi ügyeiben hozott olyan bírósági határozatokon alapul, amelyeket azért tart sérelmesnek, mert azokban nem a kérelmének megfelelő döntést hozta meg a bíróság, vagy más olyan intézkedést tett, amellyel a felperes nem értett egyet. Ez azonban nem alapozza meg a bírák elfogultságát (BH1990. 348.). Rámutatott arra is, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a peres fél által kezdeményezett fegyelmi- vagy büntetőeljárás sem kellő ok a bíró, illetve a bíróság kizárására (Pkk.V.25.025/2015/2., Pkk.V.24.718/2013/2., Pkk.VIII.25.373/2001/2.), ezért a felperes erre vonatkozó érve sem szolgálhat alapul a Fővárosi Ítéltábla bíróinak kizárására.

[47] A felperes a fellebbezésében a korábbi kizárási kérelmeiben foglaltakat ismételte meg, új – a bíróságok kizárását megalapozó – körülményt nem adott elő. A perben rendelkezésre álló adatok szerint sem állapítható meg olyan objektíve fennálló ok, amely az eljáró bíróságok, illetve bíró kizárását megalapozná, a kizárási kérelmek tárgyában hozott végzések a felperes által felhozott, a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjára alapított érvekre teljeskörűen reflektáltak, olyan – a határozatok által figyelmen kívül hagyott – a kizárást objektíve megalapozó körülmény nem áll fenn, amely azt igazolná, hogy a perben, az elsőfokú ítélet meghozatalában kizárt bíró vett részt, így az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (1) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezésének nincs helye.

[48] A Fővárosi Ítéltábla arra is rámutat, hogy az alperes elnevezése a cégnyilvántartás adatai szerint 2019. március 28-án alperesre változott, 2019. november 20-án pedig székhelyeként az alperes címe szám került bejegyzésre. Ezt az elsőfokú bíróság a 2021. február 15-én kelt 65.P.21.385/2019/47. számú végzésével megállapította, a végzés a felperes részére 2021. március 31-én kézbesítésre került.

[49] A felperes a fellebbezésében eljárási szabálysértésre hivatkozással elsőként a sérelmezett ítélet hatályon kívül helyezését kérte, ezért a Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen ezt a fellebbezési kérelmét bírálta el.

[50] A felperes az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértését abban jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 136. §-ának (2) bekezdése, a 136/B. § (3) bekezdése, a 163. §-ának (2) bekezdése, továbbá a 2/2009. PJE 1. a) pontja alapján fennálló kötelezettsége ellenére nem bocsátott ki bírósági meghagyást.

[51] A felperes a jogegységi határozatban foglaltak alapján helyesen hivatkozott arra, hogy amennyiben a bírósági meghagyás kibocsátásának a Pp. 136. § (1)-(2) bekezdésében foglalt feltételei fennállnak, úgy nem mellőzhető annak kibocsátása. A jogegységi határozat iránymutatása szerint a bíróságnak nincs mérlegelési jogköre a Pp. 136. § (2) bekezdés alkalmazásával kapcsolatban.

[52] A Pp. 136. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásához azonban Magyarország Alaptörvénye 28. Cikkében szereplő, a közjónak és a józan észnek megfelelő jogszabályértelmezéssel kell eljutni. Ezért amennyiben a bíróság a kereseti kérelmet jogszabályt sértőnek (emiatt aggályosnak) tartja, az Alaptörvény 28. Cikke szerinti, a 25. Cikk-kel egybevetett értelmezés eredménye az, hogy a bírósági meghagyás kibocsátása mellőzhető. Az ítélkezési gyakorlat tehát a 2/2009. PJE határozat kötelező értelmezést nyújtó jellege mellett is ismeri a meghagyás mellőzésének lehetőségét. A kialakult ítélkezési gyakorlat szerint ilyen esetekben a bíróság a meghagyás kibocsátására irányuló kérelmet pervezető végzéssel elutasítja vagy mellőzi, majd az ügyet tárgyaláson elbírálv a keresetnek helyt ad vagy azt elutasítja, tehát érdemi döntést hoz a keresetről.

[53] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában foglaltak szerint azért nem bocsátotta ki a bírósági meghagyást, mert a felperes nem tárta fel az alperes magatartásának a felperes társadalmi megítélésére tett hatását, lényegében a sérelemdíjat megalapozó jogilag releváns tényeket. Ebből következően a keresetlevelet – legalábbis az előadott tények szempontjából – továbbra is hiányosnak tartotta. Ezzel eltért a Fővárosi Ítéltábla 1.Pkf.25.378/2019/2. számú végzésében megállapított értékeléstől, attól a megállapítástól, hogy a keresetlevél érdemben elbírálható. A másodfokú bíróság azonban az említett határozatában a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító döntést bírálta felül, a végzés következményeként pedig az elsőfokú bíróságnak a peres eljárást folytatnia kellett.

[54] A bírósági meghagyás mellőzése utólagos orvoslására nincs jogi lehetőség. Ennek oka az, hogy egy esetleges hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásban tartandó tárgyalás már nem a per első tárgyalása. Amennyiben a bíróság a jogvitát érdemi útra terelte, a kereset elbírálásába érdemben bocsátkozott, fogalmilag kizárt a bírósági meghagyás utólagos kibocsátása. Ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének a felperes által megjelölt okból nem volt indoka.

[55] A Fővárosi Ítéltábla a felperes másodlagos fellebbezési kérelme körében az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem korlátai között bírálta felül. A felperes fellebbezése arra irányult, hogy a másodfokú bíróság bírósági meghagyást bocsásson ki az alperessel szemben, tekintettel arra, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban érdemi védekezést nem terjesztett elő.

[56] A Pp. 239. §-ban foglaltak szerint a másodfokú eljárásban nemcsak a Pp. XII. fejezetének rendelkezéseit kell alkalmazni, hanem értelemszerűen az elsőfokú eljárásra a Pp. I-XI. fejezetében megállapított szabályokat is, amennyiben azok nem állnak ellentétben a XII. fejezet szabályaival. A másodfokú eljárásban alkalmazandók a Pp. I. Fejezetének alapelvei, a bíróság összetételére, a bírák kizárására, a meghatalmazásra, a perköltség előlegezésére, viselésére vonatkozó rendelkezések, nem lehet alkalmazni ugyanakkor azokat a szabályokat, melyek kizárólag az elsőfokú eljárásban érvényesülhetnek.

[57] A másodfokú eljárásban bírósági meghagyás kibocsátására nem kerülhet sor és a Pp. 136. § (2) bekezdése sem alkalmazható rendelkezés. Az elsőfokú bíróság az alperes által elmulasztott első tárgyaláson bírósági meghagyást nem bocsátott ki, az ügy érdemi vizsgálatába bocsátkozott, további tárgyalást is tartott, így az első tárgyalás elmulasztásához és az érdemi védekezés előterjesztésének elmulasztásához fűzött, a Pp. 136. § (2) bekezdés szerinti jogkövetkezmény már az elsőfokú eljárásban sem lett volna alkalmazható. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla – a felperes fellebbezési kérelméhez kötötten – az

elsőfokú ítélet rendelkezéseit érdemben nem vizsgálta, az első fokon hozott határozatot a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[58] A felperes fellebbezésében az eljárás elhúzódása tekintetében előadottak a jelen eljárásban nem értékelhetőek, a felperes által e körben hivatkozottak a felülbírált ítélet érdemét nem érintették.

[59] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a másodfokú eljárásban felmerült, az Itv. 39. § (1) bekezdése, a (3) bekezdés c) pontja és a 46. § (1) bekezdés alapján számított 112.000 és 48.000 forint fellebbezési illetéket a felperes teljes személyes költségmentessége (1.Pkf.25.184/2021/5.) folytán az állam viseli [6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés].

Budapest, 2022. október 13.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

dr. Stecbauer Anita s.k.
bíró